

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Sendt til: kvaelstof-klima@sgav.dk
Ang. nr. 24-10-000001

6. november 2025

Høringssvar over udkast til forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser mv. i land- og skovbruget

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar over forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser mv. i land- og skovbruget af 5. oktober 2025 ("Lovforslaget"). Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters [fagudvalg for klima](#).

Overordnede bemærkninger og anbefalinger

Med Lovforslaget skabes grundlaget for en ny kvælstofmodel, der blandt andet kombineres med en målrettet arealomlægning. Det må derfor antages, at Lovforslaget får stor betydning for et stort antal juridiske og fysiske personer, herunder som følge af Lovforslagets brede anvendelsesbestemmelse (Lovforslagets § 1). Lovforslaget har karakter af en rammelov, hvor ministeren for grøn trepart i stor udstrækning og generelt kun med få begrænsninger bemyndiges til at udmønte lovforslaget i bekendtgørelsesform.

Danske Advokater mener, at der - henset til retssikkerheden - bør udvises stor tilbageholdenhed med at vedtage en så bred bemyndigelseslov, hvor regeludstedelsen de facto overlades til en ressortminister uden Folketingets behandling. Dette gælder særligt, når der er tale om regler, der må antages at få væsentlig økonomisk og praktisk betydning for både stat og borgere. Når de økonomiske og administrative konsekvenser af samme årsag ikke kan klarlægges før Lovforslagets behandling og vedtagelse, svækkes gennemsigtigheden, ligesom Lovforslagets konsekvenser for erhvervsliv og borgere ikke bliver en del af Folketingets behandling.

Vi er naturligvis opmærksomme på, at Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov for mere smidigt at kunne iværksætte de til enhver tid nødvendige foranstaltninger, der er nødvendige for at kunne leve op til de EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet. Denne fleksibilitet bør dog ikke ske på bekostning af borgernes retssikkerhed.

Danske Advokater anbefaler, at:

- Ministerens bemyndigelse præciseres, så ministeren ikke egenrådigt reelt bestemmer lovens rækkevidde, herunder i forhold til hvilke foranstaltninger, der kan pålægges skov- og landbrugserhvervet.
- Der indføres retsgarantier direkte i lovteksten, herunder blandt andet i forhold til den helt nye ekspropriationshjemmel og reglerne om offentliggørelse af kontrolresultater.
- Der sikres klageadgang over enhver afgørelse, der har betydning afgørelsens adressat.
- Ministerens adgang til i visse tilfælde at afskære klageadgang fjernes helt.

Konkrete bemærkninger til Lovforslagets enkelte dele

I Lovforslagets § 1, stk. 5 bemyndiges ministeren til at fastsætte regler, der indskrænker lovens anvendelsesområde både i forhold til geografi, aktiviteter og personer. Selvom det kan være hensigtsmæssigt og sagligt at begrænse en lovs anvendelsesområde, svækkes lovens gennemslagskraft, når det overlades til en minister efter lovens vedtagelse at fastsætte regler om en lovs anvendelsesområde, om end ministeren naturligvis ikke kan udvide anvendelsesområdet. Hvis det allerede nu er hensigten, at lovens anvendelsesområde skal indskrænkes, jf. herved lovbemærkningerne side 280, bør det fremgå af lovteksten for at skabe klarhed for dem, som Lovforslaget som udgangspunkt retter sig imod.

Lovforslagets § 6, stk. 1 er et eksempel på en ganske bred bemyndigelse, hvor ministeren bemyndiges til at "fastsætte regler om foranstaltninger med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af § 1 (...)". Lovteksten efterlader ingen begrænsninger for hvilke foranstaltninger, der kan fastsættes regler om. Af Lovforslagets bemærkninger side 287 fremgår kun, at der er tale om "nødvendige foranstaltninger". Det er betænkeligt, at ministeren således kan fastsætte regler, der indebærer restriktioner for skov- og landbrugserhvervet, uden forholdet behandles af Folketinget, hvorved offentlighedens inddragelse svækkes betydeligt.

I Lovforslagets § 9, sidste pkt. bemyndiges ministeren til at "fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning". Lovteksten efterlader ingen begrænsninger for hvilke foranstaltninger, der kan fastsættes påbudsregler om. Om end der er tale om videreførelse af husdyrbruglovens § 5 c, jf. herved lovbemærkningerne side 293, forekommer bemyndigelsen uafgrænset. Der henvises til bemærkningerne ovenfor.

Lovforslagets § 10 indeholder en helt ny ekspropriationshjemmel, hvor ministeren i stk. 3 bemyndiges til at "fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation (...) og om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling". Danske Advokater finder det ikke hensigtsmæssigt, at ministeren gives bemyndigelse til at detailregulere, hvordan erstatningen skal fastsættes. Bemyndigelsen bør således ikke være så bred, at ministeren egenhændigt kan fastsætte principperne for erstatning. I stedet bør det være en uafhængig taksationsmyndighed, der frit fastlægger erstatningen mv. ligesom det er sædvanligt i alle andre ekspropriations- og taksationssager. Dette gælder også i forhold til Lovforslagets § 78.

Det bemærkes, at det dog er positivt, at det af lovteksten (§ 10) fremgår, at der i anledning af ekspropriation ydes "fuldstændig erstatning". Denne retsgaranti bør dog ikke være begrænset til "den eller de berørte ejere" men til enhver, hvis rettigheder eksproprieres. Det er ligeledes positivt, hvis der indføres en frivillig forenklet model for opgørelsen af ekspropriationserstatningen, jf. lovbemærkningerne side 295. Det bør dog sikres, at der fortsat ydes fuldstændig erstatning, således de erstatningsberettigede ikke ser sig nødsaget til at opgive deres rettigheder efter grundlovens § 73 for alene - eventuelt i nød - at opnå en hurtigere erstatningsudbetaling.

Lovforslagets § 39, stk. 1 vedrører påbud om blandt andet driftsstop og genopretning, der efter omstændighederne kan have stor økonomisk betydning for påbudsadressaten. Det er derfor retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at adgangen til at klage over tilsynsmyndighedens afgørelser om påbud afskæres, jf. stk. 2. Dette gælder uanset, at bestemmelsen er en videreførelse af husdyrbruglovens § 48, stk. 2. Tilsvarende gør sig gældende med Lovforslagets § 40 vedrørende myndighedens adgang til at foretage foranstaltninger for den ansvarliges regning.

Der henvises tillige til Lovforslagets § 55 om afgørelser, "der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab". Hensynet til afgørelsens adressat, herunder dennes økonomiske interesse mv., tillægges således ikke betydning, hvilket forekommer retssikkerhedsmæssigt

betænkeligt. Dette gælder uanset, at bestemmelsen er en videreførelse af husdyrbruglovens § 78, hvor bemyndigelsen er udnyttet i medfør af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 23.

Danske Advokater mener, at klageadgang ikke bør afskæres i de nævnte tilfælde, da det blandt andet svækker retssikkerheden og tilliden til regelsættet. Endelig indeholder Lovforslagets § 60 en ganske vid beføjelse for ministeren til at afskære klageadgangen for afgørelser, der er truffet af en myndighed under ministeriet efter delegation. Det er uklart, hvilke afgørelser der er tale om, og allerede derfor forekommer bemyndigelsen alt for bred, idet konsekvenserne af bemyndigelsen ikke kan forudses med Lovforslaget.

Med Lovforslagets § 48, stk. 1 indrømmes tilsynsmyndigheden, hvis det skønnes nødvendigt, adgang til privat ejendom uden retskendelse i forbindelse med kontrol. Der er tale om en ganske vidtgående adgang, der - selvom hjemlen tillige findes i gødskningslovens § 51 og husdyrbruglovens § 71 - kun bør udnyttes undtagelsesvis. Danske Advokater mener, at principperne om proportionalitet og varsling samt forholdet til blandt andet retssikkerhedslovens § 2 og § 9, der er nævnt i lovbemærkningerne side 368, bør indskrives direkte i lovteksten. Dette vil blandt andet styrke gennemsigtigheden.

Lovforslagets § 50, stk. 1 indeholder en regel om, at ministeren ”med navns nævnelse” kan offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol. Derudover kan ministeren fastsætte regler om ”offentliggørelsen, herunder regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen”. Udnyttes bemyndigelsen betyder det, at der kan offentliggøres forhold om sanktioner pålagt juridiske og fysiske personer, selvom det senere viser sig, at sanktionerne f.eks. ikke har været udstedt med rette og dermed bortfalder.

Det er stærkt bekymrende, at borgere og virksomheder kan risikere at blive ”hængt ud” offentligt, særligt hvis det senere viser sig, at der ikke er grundlag herfor. Offentliggørelse kan således have stor personlig og økonomisk betydning for den enkelte borger eller virksomhed. Offentlighedens interesse i offentliggørelse overstiger efter Danske Advokaters opfattelse ikke beskyttelsen af den enkelte borger og virksomhed, og det bør som minimum sikres, at sager, der ikke endeligt er afgjort af klagenævn eller domstole, ikke offentliggøres. Danske Advokater har dog noteret sig, at der ikke vil ske offentliggørelse af sager om overskridelse af foranstaltninger fastsat i medfør af den foreslåede § 6, der har medført politianmeldelse eller er blevet indbragt for domstolene som straffesag, jf. lovbemærkningerne side 374. Dette bør indskrives direkte i lovteksten.

Lovforslagets § 54 vedrører klageadgang og fremgangsmåden i forbindelse hermed. Efter stk. 2 gælder, at myndigheden i forbindelse med en klage skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, ”snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klage videresende klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet”. Der er dog ikke fastsat regler, der regulerer den situation, hvor myndigheden ”smøler” med videresendelsen, herunder om konsekvenserne ved ikke at videresende klagen til nævnet.

Erfaringsmæssigt kan dette være en udfordring, når der skeles til andre regelsæt, hvor der er klageadgang til f.eks. Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Der opfordres derfor til at indsætte bestemmelser, der forpligter myndigheden til at videregive klagen indenfor en bestemt tidsfrist for at sikre, at en klagesag behandles med den fornødne hurtighed.

Efter Lovforslagets § 64 ”kan” ministeren udarbejde kortværk på baggrund af data om de elementer, der fremgår af § 1 samt fastsætte nærmere regler om ajourføring heraf. Danske Advokater anbefaler, at der ”skal” udarbejdes kortværk, da dette bidrager til gennemsigtighed og forståelse af Lovforslaget.

Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvist bemærkes det, at en høringsperiode på 4 uger vanskeliggør høringsparternes mulighed for at afgive relevante og kvalificerede høringssvar henset til, at høringsperioden berører uge 42, der erfaringsmæssigt ofte anvendes som ferieuge, og at der er tale om et ganske omfattende lovforslag, der med sine 464 sider indebærer et paradigmeskifte for reguleringen af land- og skovbrugets udledning af næringsstoffer og drivhusgasser.

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Juridisk konsulent
Danske Advokater